

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра фіскального адміністрування

Затверджено

Науково-методичною

радою Університету,

протокол від « 18 » 08 2022 № 7

Голова НМР С.А. Супруненко

Робоча програма

навчальної дисципліни

«ПОДАТКОВІ СИСТЕМИ КРАЇН ЄС»

для підготовки здобувачів вищої освіти

другого (магістерського) рівня

(денної форми навчання)

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 072 «Фінансово-банківська справа та страхування»

ОПІ «Фіскальне адміністрування»

Статус дисципліни: вибіркова

Робоча програма навчальної дисципліни «Податкові системи країн ЄС» складена на основі освітньо-професійної програми «Фіскальне адміністрування», яка затверджена Вченою радою «26» квітня 2021 р протокол № 5.

Укладач:

В.Л. Андрущенко, професор, д.е.н.,
професор кафедри фіскального
адміністрування

Т.В. Тучак, доцент, к.е.н., доцент
кафедри фіскального
адміністрування

Рецензенти:

Я.О. Ізмайлов, професор, д.е.н.,
професор кафедри фіскального
адміністрування

В.А. Тарашенко, доцент, к.е.н.,
доцент кафедри аудиту, державного
фінансового контролю та аналізу

Гарант освітньо-
професійної програми

К.І. Швабій, професор, д.е.н.,
професор кафедри фіскального
адміністрування

Розглянуто та схвалено кафедрою фіскального адміністрування, протокол від «04»
08 2022 № 1.

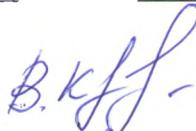
В.о. завідувача кафедри

О.С. Іванишина, к.е.н., доцент

Розглянуто і схвалено Вченою радою факультету податкової справи, обліку та
аудиту, «16» 08 2022 № 1.

Голова вченої ради
факультету податкової
справи, обліку та аудиту

В.М. Краєвський,
д.е.н., професор

Завідувач сектору
навчально-методичного
забезпечення освітнього процесу

С.В. Меднікова

Реєстраційний № _____

Рецензія
на робочу програму навчальної дисципліни
«Податкові системи країн ЄС»
для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
денної форми навчання
галузь знань 07 “Управління та адміністрування” спеціальність 072 “Фінанси,
банківська справа та страхування” спеціалізація “Фіскальне адміністрування”
(за практично-орієнтовною формою навчання)

Робочу програму навчальної дисципліни «Податкові системи країн ЄС» складено відповідно до вимог, встановлених «Порядком оформлення та затвердження робочої програми навчальної дисципліни, методичних рекомендацій до проведення лабораторних та самостійних робіт», затвердженим Науково-методичною радою УДФСУ від 13 грудня 2018 року протоколом № 9. Змістовна частина робочої програми навчальної дисципліни охоплює всі ключові теми для здобуття студентами ґрунтовних знань з даного предмету.

Матеріал курсу викладений у логічній послідовності та розкриває особливості побудови податкових систем країн Євросоюзу від найпростішої до розвинутої. Питання програми дозволять слухачам глибоко вивчити та зрозуміти специфіку оподаткування у країнах ЄС. Вивчення дисципліни завершується аналізом новітніх явищ оподаткування та трендів податкової політики ЄС, що навчить студентів порівнювати та аналізувати позитивні та негативні моменти у сучасній податковій системі, та надавати корисні пропозиції щодо імплементації позитивного досвіду в оподаткуванні країн ЄС.

Навчальний процес базується на викладанні змістовних лекцій, які містять англomовний супровід. Також, важливу роль відіграють завдання, які винесені на самостійну роботу. Зміст програми передбачає науково-дослідну роботу студентів під керівництвом викладача – це питання, відведені на індивідуально-консультаційну роботу.

Рекомендована література містить перелік навчальних посібників, монографій та іншої спеціальної літератури відомих вітчизняних учених – фінансистів, законодавчих документів, ресурсів Інтернету.

На підставі викладеного вважаю, що робочу програму навчальної дисципліни “Податкові системи країн ЄС” доцільно розглянути на засіданні кафедри податкової політики та в подальшому рекомендувати для застосування в навчальному процесі Університету.

Рецензент

Я.О. Ізмайлов, професор, д.е.н.,
професор кафедри фіскального
адміністрування

Рецензія
на робочу програму навчальної дисципліни
«Податкові системи країн ЄС»
для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
денної форми навчання
галузь знань 07 “Управління та адміністрування” спеціальність 072 “Фінанси,
банківська справа та страхування” спеціалізація “Фіскальне адміністрування”
(за практично-орієнтовною формою навчання)

Вивчення дисципліни «Податкові системи країн ЄС» дозволить здобувачам вищої освіти поглибити свої знання з різних систем оподаткування на прикладі країн Євросоюзу.

Актуальність даного курсу полягає у імплементація європейських цінностей і практик у податкову систему України. Тому важливо, ознайомлення студентів з фіскальними аспектами країн Євросоюзу, устроєм та особливостями національної податкової системи, нормативно- законодавчими базою та специфікою їхніх податків.

Дисципліна побудована на вивченні податкових систем всіх країн ЄС. Курс поєднує теоретичний матеріал та практичну складову. Майбутні фахівці у сфері фіскального адміністрування повинні бути компетентні з питань оподаткування в країнах Євросоюзу, що пов'язано з прагненням України до вдосконалення податкової системи та вступом до ЄС. Здобуті знання розвинуть у майбутніх фіскалів здатність до аналізу ефективності роботи вітчизняної податкової системи, самостійного вирішення проблем. Науково-дослідна робота студентів – один із важливих засобів підвищення якості підготовки та виховання спеціалістів з вищою освітою, які здатні творчо використовувати в практичній діяльності новітні досягнення науково-технічного прогресу.

Робочу програму вибіркової навчальної дисципліни «Податкові системи країн ЄС» складено відповідно до встановлених вимог.

Укладачем запропоновано широкий спектр тем, що підлягають вивченню. Рекомендований список джерел містить достатній перелік навчальних посібників, монографій та іншої спеціалізованої літератури.

На підставі вищевикладеного вважаємо, що програму вибіркової навчальної дисципліни в оподаткуванні» доцільно рекомендувати для подальшого впровадження у навчальний процес Університету.

Рецензент

В.А. Тарашченко, доцент, к.е.н.,
доцент кафедри аудиту, державного
фінансового контролю та аналізу

ЗМІСТ

1.	Передмова	4
2.	Опис навчальної дисципліни	5
-	Структура навчальної дисципліни	7
3.	Зміст навчальної дисципліни за змістовними модулями	8
4.	Критерії оцінювання	17
6.	Засоби оцінювання	20
7.	Форми та перелік питань до поточного та модульного контролю	20
8.	Рекомендована література	21

1. ПЕРЕДМОВА

Дана дисципліна органічно пов'язана з усім циклом фіскально-бюджетних і фіскально-адміністративних дисципліни; зокрема: «Податкове право», «Податкова політика», «Міжнародне оподаткування», «Податкові системи зарубіжних країн», «Наукові засади фіскального адміністрування».

Навчальна дисципліна «Податкові системи країн ЄС» розкриває устрій і стан податкових систем шести держав-засновників ЄС, а також взятих по вибору Фінляндії, Ірландії, Швеції, Австрії та Іспанії. На лекційні та семінарські заняття винесено всього 11 країн, податкові системи яких, взяті в сукупності, розкривають основні процеси і закономірності властиві оподаткуванню в ЄС. Особливості оподаткування в решті країн- членів Євросоюзу студенти вивчають самостійно.

Мета викладання навчальної дисципліни «Податкові системи країн ЄС» – формування у студентів знань з питань устрою, структури, закономірностей та особливостей функціонування податкових систем країн-членів Євросоюзу.

Завдання навчальної дисципліни: засвоєння структурного дизайну та фіскально-адміністративного устрою систем оподаткування, а також національної специфіки податків у країнах ЄС; оцінка сучасного стану і тенденції розвитку оподаткування в ЄС; західна традиція тлумачення фіскальних явищ, проблем і податкових реформ; ознайомлення з правами, свободами і обов'язками європейців-платників податків, з вимогами до них морально- етичного характеру.

Методи та форми навчання.

Під час викладання курсу «Податкові системи країн ЄС» для здобувачів ННІ економіки, оподаткування та митної справи галузі знань 07 «Управління та адміністрування» другого(магістерського) ступеня вищої освіти використовуються наступні методи навчання:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні, наочні, практичні методи;
- індуктивні методи і дедуктивний метод;
- творчі, проблемно-пошукові методи;
- навчальна робота під керівництвом, самостійна робота.

2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- методи стимулювання інтересу до навчання (створення ситуації інтересу при викладанні того чи іншого матеріалу, пізнавальні ігри, навчальні дискусії, аналіз життєвих ситуацій);
- методи стимулювання обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, вимоги до вивчення навчальної дисципліни, заохочення, покарання).

3. Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- метод усного опитування;
- письмовий контроль;
- тестові методи;
- практична контрольна перевірка;
- перевірки знань;
- залік.

Основними формами організації занять є: словесні (лекція, семінари, бесіда, розповідь); наочні – (ілюстрація, демонстрація, презентація); практичні (збір інформації, її економічна обробка, розрахунки, графічно-схематичне зображення інформації).

Організація поточного та підсумкового контролю знань.

По даній дисципліні передбачено протягом семестру три контрольних роботи і підсумковий диференційований залік.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність Спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів -4	Рівень вищої освіти: другий(магістерський)	За вибором	
Модулів – 3	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 3		1-й	-
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
	2-й	-	
	Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Лекції	
		22 год.	-
		Практичні, семінарські	
		18 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		78 год.	-
	Індивід.-консультац. робота: 2 год.		
	Форма семестрового контролю: диференційований залік		

2.1. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ФОРМУВАННЯ ЯКИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Компетентності в результаті вивчення дисципліни «Податкові системи країн ЄС» передбачають:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов вимог.

Здатність працювати в міжнародному контексті.

Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Здатність керувати розробкою короткострокової та довгострокової фінансової політики і стратегії розвитку організацій, зокрема фінансово-кредитних та їх окремих підрозділів на основі критеріїв фінансово-економічної ефективності, а також фінансової політики публічно-правових утворень.

Також, здобувачі вищої освіти набувають фахових компетентностей, а саме:

- Засвоєння фіскально-адміністративних функцій та особливостей у країнах ЄС;
- Розпізнавання ознак європейської ідентичності в феноменах оподаткування;
- Пізнавально-аналітичний підхід до явищ і процесів, європейського, загальноєвропейського, а відтак – і вітчизняного оподаткування;
- Здатність критично оцінювати податкові системи країн ЄС;
- Засвоєння морального кодексу європейського платника податків, його права, свободи і обов'язки; приймати його як взірць для вітчизняних платників;
- Усвідомлення напрямків і змісту податкової політики країн ЄС;
- Володіння англійською лексикою в межах основних фіскально-адміністративних понять і термінів;
- Здатність знайти потрібну фіскальну інформацію в будь-яких джерелах та в Інтернеті;
- Здатність ідентифікувати новітні явища і тенденції розвитку європейських систем оподаткування.

2.2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

2.3. ПРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна відноситься до розділу підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня циклу вибіркових дисциплін. Преквізитами для вивчення дисципліни «Податкові системи країн ЄС» є ґрунтовні знання з таких дисциплін, як «Основи оподаткування»,

«Податкова система», «Адміністрування податків і платежів», «Оподаткування юридичних осіб»,

«Оподаткування фізичних осіб», «Податковий практикум».

Постреквізитами вивчення дисципліни є: Міжнародне податкове адміністрування, податкова політика і податкове регулювання, практична підготовка із подовженим терміном, кваліфікаційна робота.

**2.4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Податкові системи країн ЄС»**

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінари (практ.) заняття (год.)	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = 2 залікових кредита (60 год.)						
ЗМ 1 (Теми 1-5)						
T.1	ЄС як солідарний союз держав. Фіскальне адміністрування в Німеччині	3	2	1	9	15
T.2	Фіскальне адміністрування у Франції	3	2		10	15
T.3	Фіскальне адміністрування в Італії	2	2		11	15
T.4	Фіскальне адміністрування в країнах Бенілюкс: Бельгії, Нідерландів, Люксембургу	2	2		11	15
Всього по модулю:		10	8	1	41	60
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.)						
МОДУЛЬ II = 1 заліковий кредит (30 год.)						
ЗМ 2 (Т6-8)						
T.5	Податкова система Фінляндії	2	1		7	10
T.6	Податкова система Ірландії	2	1		7	10
T.7	Податкова система Швеції	2	2		6	10
Всього по модулю:		6	4		20	30
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.)						
МОДУЛЬ III = 1 заліковий кредит (30 год.)						
ЗМ 3 (Теми 9-11)						
T.8	Податкова система Австрії	2	2		6	10
T.9	Податкова система Іспанії	2	2		6	10
T.10	Новітні явища оподаткування і податкової політики ЄС	2	2	1	5	10
Всього по модулю:		6	6	1	17	30
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.)						
Форма підсумкового контролю – ПМК						
Разом годин з курсу:		22	18	2	78	120

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

Змістовний модуль 1. Податкові системи держав-засновників ЄС

Тема 1. ЄС як солідарний союз держав. Фіскальне адміністрування в Німеччині

лекційного заняття:

1. ЄС як солідарний союз держав європейського континенту
2. Принципи оподаткування в конституції ФРН: платоспроможності, рівності, законності, загального благоденства (welfare principle). Три рівні оподаткування: федеральний, земельний (регіональний), місцевий (муніципальний). Закріплені і спільні податки.
3. Види оподатковуваних доходів. Параметри податку на доходи фізичних осіб. Види затрат, віднесених на зменшення оподаткованого доходу. Податкові пільги.
4. Фінансово-економічні наслідки об'єднання Німеччини (1990 р.). Солідарність західних і східних земель. Податок солідарності на користь східних земель, його суперечності.
5. Податок на корпорації. Податок на додану вартість. Транспортний податок. Церковний податок. Інші податки.
6. Внески на соціальне страхування, особливості nursing insurance.
7. Особливості податкового кодексу ФРН.

План семінарського заняття:

1. Устрій та особливості національної податкової системи
2. Параметри основних прямих і непрямих податків
  - Податок на доходи фізичних осіб
  - Податок на прибуток корпорацій
  - ПДВ і акцизи
3. Інші податки
4. Адміністрування податків
5. Новітні явища і процеси

План самостійної роботи:

- Особливості фіскального адміністрування в Болгарії
- Поняття закріплених і спільних (розподільних) податків
- Принцип платоспроможності в оподаткуванні
- Податок на капітал (на приріст капіталу), його суть

План індивідуально-консультативної роботи:

- Принцип ЄС solidarity & sharing («ділитися треба»), його суперечності
- Фіскальна солідарність західних і східних земель. Податок солідарності
- Транспортні податки в Німеччині
- Місцеві податки, німецький податок на собак

Перелік питань для самоконтролю:

- Церковний податок, його походження та особливості
- Принцип рівності, рівномірності та справедливості в оподаткуванні
- Принцип загального благоденства (welfare principle)

Рекомендовані літературні джерела:

- [1, 3, 5, 6, 7, 8, 14, 27, 28, 29]

Тема 2. Фіскальне адміністрування у Франції

План лекційного заняття:

1. Фіскальні перетворення Великої французької революції XVIII ст..
2. Параметри податку на доходи фізичних осіб. Види оподатковуваних доходів. Види вирахувань з оподатковуваних доходів.
3. Податок солідарності на багатство. «Податковий щит» (bouclier fiscal).
4. Податок на прибуток корпорацій. Податок на мешканців. Податок на спадщину. ПДВ. Внески на соціальне страхування.
5. Digital services tax. Особливості оподаткування торгівлі за криптовалюту.
6. Особливості адміністрування податків.

План семінарського заняття:

1. Фіскальні перетворення Великої французької революції
2. Устрій та особливості національної податкової системи
3. Параметри основних прямих і непрямих податків
  - Податок на доходи фізичних осіб
  - Податок на прибуток корпорацій
  - ПДВ і акцизи
4. Інші податки. Податок на цифрові операції
5. Адміністрування податків

План самостійної роботи:

- Особливості фіскального адміністрування в Литві та Латвії
- Значення скасування відкупної системи
- Податок солідарності на багатство, його параметри

План індивідуально-консультативної роботи:

- «Податковий щит» (bouclier fiscal), його призначення
- Податок на спадщину, його особливості

Перелік питань для самоконтролю:

- Особливості оподаткування доходів фізичних і прибутків юридичних осіб
- Податок на мешканців

Рекомендовані літературні джерела:

- [1, 5, 6, 7, 15, 23, 24, 28, 29]

Тема 3. Фіскальне адміністрування в Італії

План лекційного заняття:

1. Параметри основних податків. Податок на доходи, види податкових кредитів. Податок на прибуток корпорацій.
2. Диференційований ПДВ, рухома система ставок. Податок на спадщину, Податок на нерухомість. Congestion charge (tax).
3. Туристичні податки. Інші податки.
4. Pizzo – «податок» на користь мафії.
5. Агентство державних доходів. Фінансова гвардія.

План семінарського заняття:

1. Устрій та особливості національної податкової системи
2. Параметри основних прямих і непрямих податків

- Податок на доходи фізичних осіб
  - Податок на прибуток корпорацій
  - ПДВ і акцизи
3. Інші податки
4. Адміністрування податків

План самостійної роботи:

- Особливості фіскального адміністрування в Греції та на Кіпрі
- Параметри ПДВ в Італії
- Фіскальне і екологічне значення туристичних податків

План індивідуально-консультативної роботи:

- Вплив мафії на оподаткування в Італії
- Фіскально-контрольні функції фінансової гвардії

Перелік питань для самоконтролю:

- Congestion tax як фіскальний захід проти транспортних заторів («пробок»)
- Фіскальні засоби боротьби проти засилля мафії

Рекомендовані літературні джерела:

- [1, 5, 6, 7, 16, 23, 24, 25, 28, 29]

Тема 4. Фіскальне адміністрування в країнах Бенілюкс: Бельгія, Нідерланди, Люксембург

План лекційного заняття:

Нідерланди

1. Перша в світі буржуазна нація та економіка сучасного типу.
2. Акциз – «голландський чорт». Податковий ценз прав.
3. Сучасна податкова система. Параметри основних податків. Податки на доходи і прибутки. ПДВ.
4. Туристичні податки: prostitution tax та ін. Збори за сміття, безпечні харчові продукти і чисту питну воду.
5. Податкова служба Нідерландів.

План семінарського заняття:

1. Устрій та особливості національної податкової системи
2. Параметри основних прямих і непрямих податків
  - Податок на доходи фізичних осіб
  - Податок на прибуток корпорацій
  - ПДВ і акцизи
3. Інші податки
4. Адміністрування податків

План самостійної роботи:

- Особливості фіскального адміністрування в Польщі та Словенії
- Вплив буржуазної революції в Нідерландах на формування податкової системи
- Піонерна роль голландців у створенні деяких форм оподаткування
- Позитив і негатив податкового цензу прав

План індивідуально-консультаційної роботи:

- Значення туристичних податків для Нідерландів

- Особливості рельєфу Нідерландів і значення екологічних податків

Перелік питань для самоконтролю:

- Який смисл вкладено в прислів'я «Бог створив землю, а голландці Нідерланди»?
- Походження податку «голландський чорт»
- Податкова служба Нідерландів

Рекомендовані літературні джерела:

- [1, 4, 6, 8, 17, 23, 24, 28, 29]

Бельгія та Люксембург

1. Федеральний устрій податкової системи Бельгії.
2. Шкала ставок податку на доходи. Види податкових кредитів. Податок наприбуток корпорацій, 2% - на «кризова надбавка».
3. Особливості ПДВ. Регіональні відмінності податків на власність.
4. Муніципальні податки. Інші податки.
5. Люксембург: Унікальна 23 - х ступенева шкала податкових ставок на доходи. Податок на компанії. ПДВ.
6. Особливості адміністрування податків у країнах Бенілюкс.

План семінарського заняття:

1. Устрій та особливості національних податкових систем Бельгії та Люксембургу
2. Параметри основних прямих і непрямих податків
  - Податок на доходи фізичних осіб
  - Податок на прибуток корпорацій
  - ПДВ і акцизи
3. Інші податки
4. Адміністрування податків

План самостійної роботи:

- Федеральний устрій бельгійської податкової системи
- Податок на експлуатацію надр (severance tax) в Люксембурзі
- Порядок сплати податків співробітниками установ ЄС і НАТО, розташованих на території Бельгії

План індивідуально-консультативної роботи:

- Система податкових кредитів у Бельгії
- Особливості податку на дарування в Люксембурзі

Перелік питань для самоконтролю:

- Причини регіональних розбіжностей ставок податків на нерухомість у Бельгії?
- Унікальна особливість шкали ставок податку на доходи фізичних осіб у Люксембурзі?

Рекомендовані літературні джерела:

- [1, 4, 6, 8, 17, 23, 24, 28, 29]

Змістовний модуль 2. Фіскальне адміністрування у вірцевих країнах ЄС

Тема 5. Фіскальне адміністрування у Фінляндії

План лекційного заняття:

1. Параметри основних податків. Податок на доходи фізичних осіб, особливості шкали податкових ставок. Податок на додатковий натуральний дохід (fringe benefit tax).
2. Податок на компанії, спільна фінсько-естонська податкова декларація.
3. Характерні риси ПДВ. Внески на соціальне страхування.
4. Церковний податок. Податок на телекомунікації (public broadcasting tax).
5. Місцеві податки на нерухоме майно.

План семінарського заняття:

1. Устрій та особливості національної податкової системи
2. Параметри основних прямих і непрямих податків
  - Податок на доходи фізичних осіб
  - Податок на прибуток корпорацій
  - ПДВ і акцизи
3. Інші податки
4. Адміністрування податків

План самостійної роботи:

- Особливості фіскального адміністрування в Словаччині
- Особливості спільної фінсько-естонської податкової декларації
- Мета і параметри податку на телекомунікації

План індивідуально-консультативної роботи:

- Податок на додатковий натуральний дохід
- Церковний податок

Перелік питань для самоконтролю:

- Параметри податку на доходи фізичних осіб
- Місцеві податки на нерухоме майно

Рекомендовані літературні джерела:

- [1, 4, 6, 18, 23, 24, 26, 27]

Тема 6. Фіскальне адміністрування в Ірландії

- План лекційного заняття:**
1. Розрахунок податку на доходи на основі податкового кредиту замість податкових пільг. Особливості шкали податкових ставок. Соціальний характер видів затрат, на суму яких зменшується оподатковуваний дохід.
  2. Податок на прибуток корпорацій.
  3. Податок на придбання (capital acquisition tax) – на спадщину і дарування, його параметри.
  4. Відрахування з доходу на соціальні затрати (social charge).
  5. Диференційована система ставок ПДВ, її соціальна направленість.

План семінарського заняття:

1. Устрій та особливості національної податкової системи
2. Параметри основних прямих і непрямих податків
  - Податок на доходи фізичних осіб

- Податок на прибуток корпорацій
- ПДВ і акцизи
- 3. Інші податки
- 4. Адміністрування податків

План самостійної роботи:

- Особливості фіскального адміністрування в Румунії
- Шкала ставок податку на доходи фізичних осіб
- Соціальна направленість диференціації ставок ПДВ

План індивідуально-консультативної роботи:

- Ліберальний характер податку на прибуток корпорацій
- Податок на придбання (capital acquisition tax)

Перелік питань для самоконтролю:

- Вигоди розрахунку податку на доходи на основі податкового кредиту замість податкових пільг. Для кого вигоди?
- Види затрат, на суму яких зменшується оподатковуваний дохід?

Рекомендовані літературні джерела:

- [1, 4, 6, 19]

Тема 7. Фіскальне адміністрування у Швеції

План лекційного заняття

1. 7-ме місце за світовим рейтингом щастя при рівні оподаткування 62% ВВП, найвищому серед розвинених країн.
2. Ефективна і справедлива податкова служба. Задоволені платники податків як ознака держави загального благоденства.
3. Унікальні не фіскальні функції податкового агентства Швеції.
4. «A beloved collector of taxes».
5. Фіскально-адміністративний параметри і режими основних податків.

План семінарського заняття:

1. Устрій та особливості національної податкової системи
2. Параметри основних прямих і непрямих податків
  - Податок на доходи фізичних осіб
  - Податок на прибуток корпорацій
  - ПДВ і акцизи
3. Інші податки
4. Адміністрування податків

План самостійної роботи:

- Особливості фіскального адміністрування в Естонії
- Параметри податків на доходи і прибутки
- Параметри ПДВ

План індивідуально-консультативної роботи:

- Унікальні позафіскальні функції шведського податкового агентства
- Причини високої репутація функціонерів податкового відомства

Перелік питань для самоконтролю:

- Як пояснити, що при самому високому рівні оподаткування Швеція займає 7-ме місце за індексом щастя народів?
- Фіскальні ознаки Швеції як держави загального благоденства

Рекомендовані літературні джерела:

- [1, 3, 4, 6, 8, 20]

Змістовний модуль 3: Податкові системи окремих країн-членів ЄС

Тема 8. Фіскальне адміністрування в Австрії

План лекційного заняття:

1. Параметри основних податків: на доходи фізичних і прибутки юридичних осіб, ПДВ, акцизи, внески на соціальне страхування. Дорожній податок (road tax).
2. Податки на приріст капіталу, на продаж нерухомості та землі, на транспортні засоби, муніципальний податок на бізнес.
3. Скасування податків на спадщину і дарування, на власність.
4. Податкова реформа 2019 р.: зниження податків на труд і бізнес. Запровадження 5%-го цифрового податку на рекламу.

План семінарського заняття:

1. Устрій та особливості національної податкової системи
2. Параметри основних прямих і непрямих податків
  - Податок на доходи фізичних осіб
  - Податок на прибуток корпорацій
  - ПДВ і акцизи
3. Інші податки
4. Адміністрування податків

План самостійної роботи:

- Особливості фіскального адміністрування в Португалії
- Параметри податків на доходи і прибутки
- Параметри ПДВ і акцизів

План індивідуально-консультаційної роботи:

- Особливості устрою податкової системи Австрії як федеральної держави
- Податок на продаж нерухомого майна та землі

Перелік питань для самоконтролю:

- Які та для кого вигоди скасування податку на спадщину і дарування?
- Зміст податкової реформи 2019 року?
- Що зумовило запровадження 5%-го цифрового податку на рекламу?

Рекомендовані літературні джерела:

- [1, 4, 6, 21, 23, 24]

Тема 9. Фіскальне адміністрування в Іспанії

План лекційного заняття:

1. Параметри основних податків. Податки на доходи фізичних і прибутки юридичних осіб. Особливості шкали податкових ставок на доходи.
2. Спеціальний режим оподаткування трудових мігрантів (Beckham's tax). Система податкових знижок і пільг за ознаками наявності дітей і віку.

3. Диференційований ПДВ і акцизи на окремі групи товарів і послуг.
4. Податки на власність, на приріст капіталу, на багатство, на спадщину і дарування.
5. Місцеві податки на бізнес, на збір сміття.

План семінарського заняття:

1. Устрій та особливості національної податкової системи
2. Параметри основних прямих і непрямих податків
  - Податок на доходи фізичних осіб
  - Податок на прибуток корпорацій
  - ПДВ і акцизи
3. Інші податки
4. Адміністрування податків

План самостійної роботи:

- Особливості фіскального адміністрування в Данії
- Умови спеціального режиму оподаткування трудових мігрантів
- Особлива актуальність екологічних зборів у Іспанії

План індивідуально-консультативної роботи:

- Параметри ПДВ і акцизів
- Місцеві податки

Перелік питань для самоконтролю:

- Чому податок на трудових мігрантів в Іспанії носить народну назву по імені англійського футболіста *Beckham's tax*?
- Система податкових знижок і пільг за ознаками наявності дітей і віку

Рекомендовані літературні джерела:

- [1, 4, 6, 7, 22, 23, 24]

Тема 10. Новітні явища фіскального адміністрування, оподаткування, податкової політики і науки в ЄС

План лекційного заняття:

1. Ріст питомої ваги податків у ВВП; значні міждержавні розбіжності відношення сумарної величини податків до ВВП.
2. Принципи розвитку справедливих і ефективних податкових систем:
  - Фіскальні засоби стимулювання інвестицій та економічного росту;
  - Екологічна політика як фактор сприяння зайнятості;
  - Сприяння соціальної мобільності населення;
  - Посилення боротьби з обманом і ухиленням від податків.
3. Шляхи реформування податкових систем ЄС:
  - Заходи по підтримці інновацій і підприємницької ініціативи;
  - Зменшення податкового тягаря на труд, переміщення його на інші соціальні групи;
  - Зменшення нерівності оподаткування різних соціальних верств;
  - Посилення адміністрування, підвищення податкової моралі та культури;
  - Розвиток податків солідарності, проект «європодатку».

План семінарського заняття

(Не передбачено)

План самостійної роботи:

- Динаміка питомої ваги податків у ВВП у країнах ЄС
- Фіскальні засоби стимулювання інвестицій
- Фіскальні засоби стимулювання економічного росту

План індивідуально-консультативної роботи:

- Фіскальні засоби екологічної політики
- Розвиток цифрового оподаткування (digital taxation)
- Оподаткування мігрантів

Перелік питань для самоконтролю:

- Роль світових офшорних центрів в ухиленні бізнесу від податків
- Поняття та діагностика ефективності податків
- Поняття та діагностика справедливості податків
- Податки солідарності
- Проект європодатку, утопія чи реалія?

Рекомендовані літературні джерела:

- [1, 6, 7, 12, 13, 23, 246 296 30]

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для групи ФМФА з курсу «Податкові системи країн ЄС»

Модулі	Модуль 1 - (20 балів)						Контрольний захід №1- 6 балів	діференційований залік - 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (диференційований залік)
Загальна кількість балів за модулем №1									
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T. 5				
Відповідь на семінарському занятті	3	3	3	3	3				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Модулі	Модуль 2 - (30 балів)						Контрольний захід №2 – 6 балів		
Загальна кількість балів за модулем №2									
Теми	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11			
Відповідь на семінарських заняттях	3	3	3	3	3	3			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Індивідуальна робота	5								
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання УДФСУ MOODLE	5								

Підсумкова оцінка виставляється на основі сумарної кількості балів, яку здобувач вищої освіти отримав протягом поточного навчання та на диференційованому заліку.

Розроблені наступні критерії оцінки знань та вмінь здобувачів вищої освіти під час проведення семінарських занять:

Шкала оцінювання на семінарських заняттях при усному, письмовому опитуванні та тестуванні

Усне та письмове опитування	Тестування (відсоток правильних відповідей)	Оцінка
Дана повна та правильна відповідь, з коментарями та поясненнями	не менше 70	3
Дана правильна відповідь яка може бути або неповною або містити деякі неточності	не менше 50	2
Дана відповідь містить значні, грубі помилки	не менше 30	1
Немає правильної відповіді	менше 30	0

Більшість семінарських занять повинні бути відпрацьовані. Невідпрацьовані заняття оцінюються оцінкою - незадовільно.

Участь студентів у диспутах, рольових іграх оцінюється як усна відповідь на семінарських заняттях за вище запропонованою шкалою.

Шкала оцінювання контрольних заходів з дисципліни у письмовій формі

Відповідь на теоретичне питання	Відповіді на тестове завдання (відсоток правильних відповідей)	Кількість балів
Дана повна та правильна відповідь	84 – 100	4
Дана правильна відповідь яка може бути або неповною або містити деякі неточності	67 – 83	3
Дана не зовсім правильна відповідь	50 – 66	2
Правильна відповідь відсутня	33 – 49	1
Правильна відповідь відсутня	менше 30	0

Шкала оцінювання при виконанні ситуаційних завдань

Відповідь на ситуаційне завдання	Виконання ситуаційних завдань	Кількість балів
Дана повна та правильна відповідь	Завдання виконано правильно, зроблені належні висновки	4
Дана правильна відповідь яка може бути або неповною або містити деякі неточності	Завдання виконано правильно, але допущені незначні помилки	3
Дана частково правильна відповідь	В ході виконання завдання допущені грубі помилки, що призвели до неправильної відповіді	2
Правильна відповідь відсутня	Завдання виконано лише в частині наведення окремих визначень чи дефініцій	1
Правильна відповідь відсутня	Завдання не виконано	0

Загальна кількість балів з кожного контрольного заходу формується сумуванням балів за кожен вид робіт.

По завершенню вивчення курсу здобувач вищої освіти повинен подати опрацьовані самостійно питання (у формі тез, презентацій, опорних конспектів, кросвордів) на перевірку та підготуватись до усного опитування.

Шкала оцінювання при виконанні самостійної роботи

Складання опорних конспектів, тез доповідей, кросвордів	Оцінка
Робота виконана у відповідності з вимогами: правильно, охайно без помилок. Здобувач вищої освіти коментує роботу, дає правильні відповіді на додаткові запитання.	3
Робота виконана у відповідності з вимогами: правильно, є незначні помилки (1-2). Здобувач вищої освіти коментує роботу, дає правильні відповіді на додаткові	2,5

запитання.	
Робота виконана у відповідності з вимогами: правильно, є незначні помилки (3-4). Здобувач вищої освіти коментує роботу, відповіді на додаткові запитання містять помилки.	2
Робота містить неточності, помилки. У відповідях здобувача вищої освіти є помилки.	1

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти при виконанні індивідуально-консультативної роботи

Зміст і оформлення реферативної доповіді	Захист доповіді	Бали
Продемонстровано глибоке знання проблем, пов'язаних з темою дослідження, вільне володіння економічними законами та категоріями, методами наукового дослідження, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, обробляти, аналізувати фактичний матеріал, пов'язувати теоретичний матеріал з проблемами розвитку України.	Здобувач вищої освіти дуже добре володіє матеріалом, дає грамотні та змістовні відповіді на додаткові запитання.	4-5
В роботі розкрито основні положення теми, але деякі питання розкрито неповно, або наявні деякі неточності у викладанні матеріалу або оформленні роботи; якщо студентом було усунуто не всі зауваження, які були зроблені науковим керівником; якщо теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на задовільному рівні, проте допускає помилки у відповідях на додаткові запитання.	3-2
Основні теоретичні питання висвітлено поверхово, теоретичні положення дуже слабо підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; використано недостатньо джерел економічної літератури, як монографій, так і періодичних видань; не може пов'язати теоретичний матеріал з проблемами розвитку країни; не враховані зауваження наукового керівника; робота оформлена не у відповідності до встановлених вимог.	Здобувач вищої освіти на незадовільному рівні володіє матеріалом, на додаткові запитання не відповідає або відповідає неправильно.	2-1
Взагалі не враховані зауваження наукового керівника. Текст роботи не розкриває обрану тему.	Здобувач вищої освіти не в змозі розкрити основні закони, економічні категорії та поняття за темою дослідження, не володіє матеріалом, який приведено в роботі.	1

Оцінка до заліку, визначена на основі середньоарифметичної за всі види робіт. Розроблені наступні критерії оцінки знань студентів при виконанні екзаменаційного завдання у письмовій формі:

Завдання	Виконання	Кількість балів
Відповідь на теоретичне питання	Дана повна та правильна відповідь, зроблені висновки	5
	Дана повна та правильна відповідь але не зроблені висновки	4
	Дана правильна відповідь яка може бути або неповною або містити деякі неточності	3
	Відповідь є неповною, є поверхневою, містить помилки (не більше 3-х)	2
	Відповідь є поверхневою з великою кількістю помилок (більше 3-х)	1
	Правильна відповідь відсутня	0
Виконання комплексного	не менше 85	5
	не менше 75	4

тестового завдання (відсоток правильних відповідей)	не менше 50	3
	не менше 40	2
	менше 40	1

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/ Диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній	добре	
70-79	C	добре	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок	(конструктивно – варіативний)		

60-69	D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
50-59	E	достатньо	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Результати складання екзаменів і диференційованих заліків оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), а заліків – за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано») і вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен/диференційований залік	Залік
40-50	A	Відмінно	Високий (творчий)	відмінно	Зараховано
40-44	B	дуже добре	Достатній (конструктивно - варіативний)	добре	
35-39	C	Добре			
30-34	D	Задовільно	Середній (репродуктивний)	задовільно	
25-29	E	Достатньо			
17-24	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0-16	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту			

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Враховуючи специфіку навчальної дисципліни «Податкові системи країн ЄС», засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання по даній дисципліні можуть бути:

- диференційований залік;
- стандартизовані тести;
- тематичні письмові повідомлення для оголошення на семінарі;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних навчальних завдань;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- завдання по знаходженню в Інтернеті потрібної інформації про податкові системи країн ЄС, у тому числі на англійській мові;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

В формі письмової доповіді студенти готують розгорнуті відповіді на найбільш актуальні питання

1. ЄС як митний і податковий союз;
2. Податкова держава як специфічний тип державності, її ознаки;
3. Одна з причин виходу Британії з Євросоюзу (brexit) – перехід на сінгапурську систему оподаткування.
4. Принцип ЄС solidarity & sharing (заради солідарності ділитися треба).
5. Поняття податкової морфології, політекономії оподаткування, фіскальної соціології.
6. Імплементация європейських морально-етичних цінностей в Україні.
7. Податки солідарності в Німеччині їх призначення і значення.
8. Фіскальні перетворення Великої французької революції, їх історичне значення.
9. Congestion tax – фіскальний захід проти транспортних «пробок»: західноєвропейський досвід на прикладі Києва
10. Образна назва акцизного податку – «голландський чорт».
11. Податковий ценз прав як фіскально-історичний феномен, обґрунтуйте доцільність або недоцільність цензу.
12. Церковний податок в країнах ЄС.
13. Нефіскальні функції податкового агентства Швеції.
14. Проблема BEPS (base erosion and profit shifting) в оподаткуванні, її наслідки і вирішення.
15. Особливості оподаткування трудових мігрантів у країнах ЄС (Beckham's tax).
16. Проект європодатку.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Андрущенко В. Л., Тучак Т.В Податкові системи зарубіжних країн: навчальний посібник. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 210 с.
2. Андрущенко В.Л., Варналій З.С., Прокопенко І.А., Тучак Т.В. Податкові системи зарубіжних держав: Навчальний посібник.К.: Кондор-Видавництво, 2012. – 222 с
3. Варналій З.С., Романюк М.В. Податкова система: підручник. К.: Знання України, 2019. – Тема 10. Податкові системи зарубіжних країн. – С. 267–294.

4. Карлін М. І. Податкові системи зарубіжних країн: Навчальний посібник. К.: Кондор-Видавництво, 2018. – 300 с
5. Карлін М. І., Ліповська-Маковецька Н. І. Податкові системи країн Америки : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 232 с.
6. Податковий кодекс України: Закон України, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
7. Про Державний бюджет України на 2022 рік: Закон України від 01.12.2021 № 1928-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#Text>.
8. Тучак Т., Кашпур Л, Прокопенко І. та ін., за заг. ред. д.е.н. В. Л. Андрущенко Імплементация європейських цінностей та технологій оподаткування в Україні: монографія / Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 284 с.

Допоміжна:

1. Адміністрування податків і платежів: навчальний посібник /за заг. ред. д.е.н, проф. Андрущенко В.Л.Ірпінь: Видавництво УДФСУ, 2018. 316 с.
2. Андрущенко В. Л., Тучак Т. В. Справедливість в оподаткуванні: фіскальний наступ на багатство. *Ефективна економіка*. 2021. № 6. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8989> (дата звернення: 02.09.2021). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.6.9
3. Андрущенко В.Л. Імператив фіскальної солідарності. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. УДФСУ. 2019. Вип. 3. С. 13–19.
4. Андрущенко В.Л. Три джерела і три складові частини вчення про податки . Реформування податкової служби України відповідно до європейських стандартів: Збірник матеріалів наук.-практ. конференції, 22 жовтня 2010 р.: в 2 ч. (Ч. 1) / Держ. подат. адмін. України, Нац. унів. ДПС України, Наук.-досл. центр проблем оподатк. – Ірпінь, 2010. – С. 22–25.
5. Андрущенко В.Л. Фіскальний фактор щастя народів. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. УДФСУ. 2018.Вип. 2. С. 5–10.
6. Андрущенко В.Л. Фіскально-соціологічний напрям західної фінансової науки. *Науковий вісник Національного університету податкової служби України*. 2010. – № 4 (51). С. 67–75.
7. Андрущенко В.Л., Тучак Т.В. Податкова держава: монографія. К.: Алерта, 2016. 304 с.
8. Гордієнко Л. А. Фінансова політика соціальної сфери: монографія. – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю., 2019. – 394 с.
9. Десятнюк О.М. Напрямки реформування механізму адміністрування ПДВ у контексті європейського досвіду. *Світ фінансів*. 2015. С. 7–17. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/887>.
10. Директива Ради 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 р. про спільну систему податку на додану вартість: Європейський Союз; Директива, Перелік, Список від 28.11.2006 № 2006/112/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_928#Text.
11. Додаток ХХVIII до глави 4 «Оподаткування» розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2017-2019 роки. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/ugoda-pro-asociaciyu/28_
12. Коломієць О. О. Актуальні проблеми реформування оподаткування доходів фізичних осіб в Україні. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 2019. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/socialnapolitika/aktualni-problemi-reformuvannyaopodatkuвання-dokhodiv-fizichnikh>.

13. Кунцевич М. П. Перспективи гармонізації законодавства України та Європейського Союзу щодо податку на додану вартість. *Юридичний науковий електронний журнал*. №1. 2018. С. 101–104. URL: http://lsej.org.ua/1_2018/29.pdf.
14. Кушнір І. Оподаткування податком на додану вартість операцій з нематеріальними активами в Європейському законодавстві. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. № 3. 2018. URL: <http://uran.inprojournal.org/article/download/156020/155460>.
15. Навіщо нам податки. Держава як спільний бізнес. / Нариси за редакцією Н.М. Ковалко та В.М. Мельника. – Київ: ТОВ «Якабу Паблішинг», 2019. – 240 с.
16. Рейнська В.Б. Податки як фіскальна основа існування держави. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. Том 29 (68). № 1, 2018. URL: http://www.econ.vernadskijournals.in.ua/journals/2018/29_68_1/20.pdf.
17. Стадник М. Обмін інформацією в межах транскордонних банківських депозитів. *Вісник МСФЗ*. 2019. URL: https://msfz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/FZ002053.
18. Тучак Т., Осмятченко В., Ізмайлов Я. та ін., за заг. ред. д.е.н. В. Л. Андрушенка Податкова система: навчальний посібник / Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 485 с.
19. Тучак Т.В. Камералістика і камералісти: із історії світової фінансової думки// Електронне наукове фахове видання. Соціально-економічні проблеми і держава №2., 2017. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/>
20. Тучак Т.В. Соціалізація оподаткування доходів фізичних осіб: зарубіжний досвід та вітчизняна практика. Електронне наукове фахове видання. *Modern Economics*. Вип. №17, 2019. . URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/>
21. Тучак Т.В., Могильська М.О. Особливості застосування митних режимів України в умовах інтеграції до ЄС. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Вип. №6 (17)2018. URL: <http://www.eastereurope-ebm.in.ua/17-2018-ukr>
22. Тучак Т.В., Ріппа М.Б. Зарубіжний досвід податкового регулювання соціально-економічних процесів та можливості його використання в Україні. *Світ фінансів*. 2021. №3(68). С. 38-54
23. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони; Угода, Список, Міжнародний документ від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.
24. Харченко Н. В. Переваги та недоліки податку на додану вартість. *Інвестиції: практика та досвід*. № 9. 2016. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2016/4.pdf.
25. Швабій К.І. Податкова політика держави: ще один великий компроміс. – К.: Алерта, 2018. – 42 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Податки в Німеччині для підприємств та фізичних осіб. URL: <https://migrant.biz.ua/nimechina/biznes-de/podatky-v-nimechchyni.html>
2. Франція та ставки податків. URL: <https://astonfs.com/blog-uk/frantsiya-ta-stvki-podatkiv/>
3. Які податки платять в Італії? URL: <https://news.eurabota.ua/uk/italy/economy/jaki-podatki-platjat-v-italii/>
4. Система оподаткування бізнесу в Нідерландах. URL: <https://ngoipr.org.ua/blog/systema-opodatkuvannya-biznesu-v-niderlandah/>
5. Singapore tax system & tax rates. URL: <https://www.guidemesingapore.com/business-guides/taxation-and-accounting/introduction-to-taxation/singapore-tax-system-and-tax-rates>
6. Tax system of Singapore. URL: <https://www.startupdecisions.com.sg/singapore/taxes/current-tax-rates-and-tax-system/>
7. Taxes in Japan. URL: <https://www.japan-guide.com/e/e2206.html>
8. How the Tax System is Organized in China. URL: <https://www.china-briefing.com/news/tax-system-organized-china/>

9. A complete guide to the UK tax system. URL: <https://www.expatica.com/uk/finance/taxes/a-complete-guide-to-the-uk-tax-system-758254/>
10. Swedes and taxes. URL: <https://sweden.se/society/why-swedes-are-okay-with-paying-taxes/>
11. Austria: tax system, 2019. URL: <https://en.portal.santandertrade.com/establish-overseas/austria/tax-system>
12. A guide to the Spanish tax system, 2019. URL: <https://www.expatica.com/es/finance/taxes/tax-system-471614/>
13. Taxation trends in European Union. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/taxation_trends_report_2018.pdf
14. Corporation taxes in EU, 2019. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10797-017-9471-2>
15. How Europe's 'Digital Tax' Plans Will Hit U.S. Tech Companies. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2019-07-16/how-digital-tax-plans-in-europe-hit-u-s-tech-quicktake>
16. Indirect taxation on 3D printing – a new challenge the European Union. URL: <https://officialblogofunio.com/2018/12/17/indirect-taxation-on-3d-printing-a-new-challenge-for-the-european-union/>
17. A look at the church taxes in Western Europe. URL: <https://www.pewforum.org/2019/04/30/in-western-european-countries-with-church-taxes-support-for-the-tradition-remains-strong/>
18. Tax Consulting. URL: <http://htmcen.com.ua/en/services/>
19. Tax Consulting U.K. URL: <http://taxconsulting-uk.com/test/>
20. US Government Finances. URL: <https://www.usgovernmentrevenue.com>
21. Welcome to Gov.UK. URL: <https://www.gov.uk>

Міжнародні видання:

1. Договір про Європейський Союз від 0.02. 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_029
2. Лісабонська угода про внесення змін в Угоду про Європейський Союз й Угоду про заснування Європейської Спільноти, від 13.12. 2007 р. URL: <https://www.twirpx.com/file/261090/>
Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 16.09. 2014 р. URL: https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011